

nr. 42 winter 2004

Het Hoornblad

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 maart 2004

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of hoorn@knnv.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 42

- blz. 3 Activiteitenprogramma
- 4-7 Toelichting
- 7 Noordhollandse Natuurdag
- 8-10 Van het bestuur
- 11 Vlinderwerkgroep
- 12 Plantenwerkgroep
- 13 Botanische Dag
- 14 Verslag excursie Thijsse's Hof
- 15 Verslag van bezoek Naturalis
- 16 Groenmarkten/nestkastjes
- 17 Mezeninvasie
- 18 Cursussen: meldt u aan!
- 19 Natuurwerkdag 2003
- 20-22 Naar de Kranen
- 23 De Hoornbloem
- 24 Vogelwerkgroep
- 24-25 Huiszwaluwentelling
- 26-27 De Zeevang
- 28-30 Bijzondere waarnemingen
- 31 Adressen bestuur

Bestuur en redactie wensen u in 2004 goede perspectieven en een brede horizon!

Activiteitenprogramma

JANUARI

- zondag 4 Nieuwjaarswandeling Vooroever, zie toelichting
woensdag 7 Plantenwerkgroep, zie pagina 12
donderdag 15 Vogelwerkgroep, zie pagina 24
dinsdag 20 Lezing "Een natuurreis naar het zuiden", zie toelichting.
zaterdag 24 Ganzenexcursie Friesland, zie toelichting
maandag 26 Vlinderwerkgroep, zie pagina 11

FEBRUARI

- zaterdag 7 Botanische Dag in Hilversum, zie pag. 13
zondag 8 Wandeling rond de Nek, zie toelichting
woensdag 11 Plantenwerkgroep, thema "mossen", zie pagina 12
donderdag 12 Vogelwerkgroep, zie pagina 24
zaterdag 14 Noordhollandse Natuurdag, zie pagina 7
zaterdag 21 Mossenexcursie in de duinen van Bergen, zie toelichting
dinsdag 24 Jaarvergadering + "KNNV reis naar Zingst", zie toelichting

MAART

- zondag 7 Excursie Oostvaardersplassen, zie toelichting
donderdag 11 Vogelwerkgroep, zie pagina 24
zaterdag 20 Wandelexcursie Duin en Kruidberg, zie toelichting
woensdag 24 Plantenwerkgroep, zie pagina 12
zaterdag 27 Slakkenworkshop, zie pagina 18
dinsdag 30 Lezing "De stinzeplanten van Thijsse's Hof", zie toelichting

APRIL

- zondag 4 Stinzeplantenexcursie in Thijsse's Hof, zie toelichting
woensdag 14 Plantenwerkgroep, zie pagina 12

Om alvast te noteren:

- zondag 9 mei Busexcursie Biesbosch
19 t/m 23 mei: Hemelvaartkamp "De Weerribben", zie toelichting

ACCEPTGIRO

In dit nummer is voor de leden een acceptgiro ingesloten. Het tarief van 2004 voor het persoonlijk lidmaatschap bedraagt € 23,40 en het tarief voor persoonlijk lidmaatschap + alle huisgenoten bedraagt € 29,65.

Gelieve voor **1 april 2004** het vermelde bedrag over te maken op onze rekening.

Ad Roobeek, penningmeester

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen worden - tenzij anders vermeld - gehouden in de oefenzaal van de Hoornse Harmonie, Achterstraat 23 te Hoorn. Zaal open om 19:30 uur. Er wordt in de zaal niet gerookt.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.

Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

LET OP: i.v.m. gewijzigde dienstregeling van de NS is de standaard vertrektijd vanaf het Dampten gewijzigd in 09:00 uur (was voorheen 08:45 uur). Tenzij anders vermeld.

Zondag 4 januari: nieuwjaarswandeling bij de Vooroever

Op 4 januari staat er een wandeling op het programma bij de Vooroever. De wandeling begint rond 9:30 uur bij de oprit van het Kagerbos. Meer info: zie vorige Hoornblad. Vertrek vanaf Dampten om 8:45 uur. Terug rond 14:00 uur. Info bij Ad Roobeek, telefoon: (0228) 51 20 88.

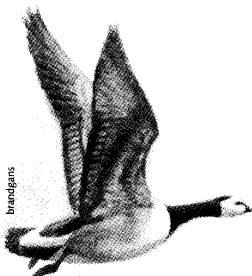
Dinsdag 20 januari : "Een tocht naar het Zuiden", door Herman Walvis.

De lezing die Herman Walvis vanavond geeft, begint in België. We gaan de flora en fauna bekijken op de heuvels bij het stadje Nismes. Daarna naar "Cap Frehel" in Bretagne waar veel zeevogels broeden. Vervolgens gaan we naar het eiland "Ile d'Oleron" aan de westkant van Frankrijk, met bos, strand en écluses. Daarna naar "La Brenne", het land van de 1000 meren, tenminste als de tijd het toelaat!

Deze lezing zal plaats vinden in de Harmonie, aanvang 20:00 uur.

Zaterdag 24 januari: Tour de Gans met de KNNV!

Al vele jaren bezoeken we in de winter een gerenommeerde ganzenpleisterplaats in ons land om te genieten van het spektakel van duizenden ganzen, voornamelijk **KOL-** en **BRANDGANS**. Spannend is het ook te speuren naar die ene **ROODHALS-**, **DWERG-** of **SNEEUWGANS**. En verder is het landschappelijk altijd bijzonder en kom je op plekken waarvan je het bestaan niet vermoedde. Dit jaar in het kader van de ganzencampagne van Vogelbescherming: zuidwest-Friesland, onder leiding van Jan Marbus, telefoon: (0229) 23 04 19. Vertrek Dampten 9:00 uur. Brood/drinken/laarzen mee. Terug ± 16:00 uur.

KIJK... GANZEN!

Ganzen zijn fascinerende vogels. En ze overwinteren graag in ons land. Vogelbescherming Nederland nodigt u uit: ga eens ganzen kijken!

Waar? Ontdek het op www.vogelbescherming.nl.

Zondag 8 februari: Wandeling rond de Nek

Deze wandelexcursie gaat rond het vogelgebied aan de Westfriese Omringdijk, bekend onder de naam "De Nek". Wij lopen over de dijk bij Schellinkhout en langs de grasdijk terug.

Afhankelijk van het weer kunnen we soorten tegenkomen zoals **GOUDPLEVIER**, ganzen, verschillende soorten eenden, **WATERSNIP**. Misschien kunnen we ons verheugen over het verblijf van een waterral en/of een **ROERDOMP**.

We parkeren de auto's onder de dijk in Schellinkhout. Vertrek vanaf de parkeerplaats aan het Dampten om 09:00 uur en zijn ongeveer 13:00 uur weer terug. Informatie bij Resi Zabel en/of Michel Kleij, telefoon: (0229) 230524.

Zaterdag 21 februari: Mossenexcursie duinen Bergen.

Onder leiding van Joke Gutter, van de KNNV mossenwerkgroep Alkmaar, gaan we op zoek naar mossen in de duinen bij Bergen. Mossen zijn voor de meeste onder ons onbekend terrein, maar we hopen dat we op deze excursie die leemte voor een deel op kunnen vullen. We vertrekken vanaf de parkeerplaats bij Duinvermaak. We maken er een hele dag van, dus brood mee!

Verzamelen op het parkeerterrein bij Het Dampten. Vertrek om 09:00 uur. Terug ca 16:00 uur. Inlichtingen bij Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078.

Dinsdag 24 februari: Jaarvergadering en KNNV- reis naar Zingst, door Cor van der Velden

Na onze jaarvergadering zal Cor van der Velden een foto-impressie tonen van ons afdelingskamp in de herfstvakantie 2003 op het Duitse schiereiland Zingst. Alhoewel de kraanvogeltrek centraal staat, zal zeker de algemene sfeer tijdens ons zo geslaagde kamp worden belicht (zie ook pagina 20-22).

Deze bijeenkomst vindt natuurlijk plaats in de Harmonie, aanvang 20:00 uur.

Zondag 7 maart: Oostvaardersplassen.

Dit gebied blijft toch een populair excursiedoel. Het gebied is in alle jaargetijden interessant, het is groot en afwisselend. Er zijn een aantal plekken die we vandaag kunnen aandoen. Zoals de vogelhut "De Zeearend" met de wandeling erheen. Misschien zien we de **ZEEAREND** zelf ook nog. Of de **PRAAMBULT**, van waaraf je een weids uitzicht hebt en onder andere veel runderen, herten en paarden kan zien. Of we kunnen een wandeling maken door het nieuw ingerichte deel langs de Praamweg. Maar ook vanuit de auto kunnen we op de plassen en op de Knardijk veel zien. We blijven een hele dag weg, dus brood mee.

Vertrek om 09:00 uur vanaf het Dampten. Terug ca. 14:30 uur. Informatie bij Wil Liefing, telefoon: (0299) 69 02 12.

Zaterdag 20 maart: Wandelexcursie Duin en Kruidberg

Vandaag maken we een wandeling door het voormalig landgoed Duin en Kruidberg in het Nationaal Park Zuid Kennemerland. Dit is een afwisselend natuurgebied met stuivende duinen, duinmeren, eeuwenoude duineikenbossen en parkbossen. Door de aanwezigheid van oude eiken en beuken, met diverse gaten, nissen of holtes, komen er vogels voor zoals spechten, **BOSUILEN**, mezen en **HOLENDUIVEN**. De wandelafstand is tussen de 8 en 10 km.

Vertrek parkeerplaats Dampten om 09:00 uur en terug ca. 14:45 uur.

Inlichtingen bij Jan Vlaming, telefoon: (0228) 56 23 85.

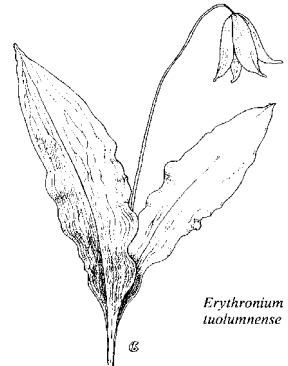
Dinsdag 30 maart: "De stinzeplanten van Thijsse's Hof Bloemendaal" door E. Wolters

De heer Wolters van de stichting "Thijsse's Hof" zal vanavond aan de hand van dia's ingaan op de historie en natuurwaarden van Thijsse's Hof te Bloemendaal. Na de pauze worden de stinzeplanten uitgebreid belicht. Op zondag 4 april kunnen we deze stinzeplanten tijdens een excursie "live" gaan bekijken in Thijsse's Hof. Een lezing met aansluitend een excursie is een unieke ervaring. De lezing wordt gehouden in de Harmonie, aanvang 20:00 uur.

Zondag 4 april: Excursie naar de stinzeplanten van Thijsse's Hof

Zo in het hele vroege voorjaar zijn het de stinzeplanten welke onze aandacht vragen. In een lezing op 30 maart van de heer Wolters van Thijsse's Hof konden we uitgebreid kennis maken met deze bijzondere planten. En vandaag kunnen we ze "live" gaan bekijken in Thijsse's Hof te Bloemendaal. Volgens de stichting is dit absoluut de mooiste tijd van het jaar om de Hof te bezoeken. We vertrekken om 09:00 uur. vanaf onze vertrouwde locatie op het Dampten en zullen om ca 13:00 uur terug zijn. Zie ook pagina 14.

Inlichtingen bij Cor van der Velden,
telefoon: (0229) 23 19 10.

*Erythronium
tuolumense*

OM ALVAST TE NOTEREN

Zondag 9 mei: Busexcursie Biesbosch

Op herhaling! We gaan met de bus naar Drimmelen alwaar we vanaf het bezoekerscentrum een vaarwandeltocht gaan maken met een halfopen boot (die bij slecht weer afgesloten kan worden). Samen met twee gidsen van SBB bezoeken we het gebied. De kosten bedragen ca. € 20,-. Kinderen tot en met 12 jaar gaan voor de helft van de prijs! Let op: er kunnen maximaal vijftig personen mee en vol is vol! Het minimum aantal deelnemers is twintig.

Voor meer informatie en opgave: Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078.

19 t/m 23 mei: Hemelvaartkamp De Weerribben

We gaan dit jaar weer naar "De Kragge", een Natuuractiefhuis van Staatsbosbeheer midden in de Weerribben, langs het kanaal. Het huis is alleen te voet, per fiets of per boot te bereiken. Plaats voor maximaal veertig personen. We zitten daar vanaf woensdagmiddag 19 mei tot en met zondag 23 mei. U kunt zich nu al opgeven, want vol is vol.

Voor inlichtingen en opgave: Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078.

Zomerkamp 2004

Voor degene die z'n vakantie moet plannen zijn hier alvast de data van het zomerkamp: **vrijdag 9 juli tot en met maandag 12 juli**. Meer hierover komt in het volgende Hoornblad.

Voor inlichtingen: Eric de Vroome, telefoon: (0229) 571078.

3de Noord-Hollandse Natuurdag

zaterdag 14 februari 2004

Deze dag is voor alle natuurliefhebbers en natuuronderzoekers in Noord-Holland en wordt georganiseerd door het Provinciaal Overleg Flora en Fauna (**POFF**) Noord-Holland in samenwerking met **Landschap Noord-Holland**. De dag biedt iedereen die belangstelling heeft de mogelijkheid om kennis te maken met de verschillende vormen van natuuronderzoek in de provincie en met de onderzoekers. In verschillende lezingen zullen zij iets vertellen over hun activiteiten en de resultaten daarvan. Ook zijn er enkele workshops/ minicursussen waar u aan mee kunt doen.

Verschillende verenigingen en werkgroepen presenteren zich op een informatiemarkt. Een bezoek aan de Noord-Hollandse Natuurdag is gratis.

Vanaf 10:00 uur bent u welkom op het Clusius College in Purmerend.

Het precieze programma wordt in januari bekend gemaakt.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de InformatieWinkel van Landschap Noord-Holland, telefoon: (0251) 362762.

3de Noord-Hollandse Natuurdag

Datum : zaterdag **14 februari 2004**

Tijd : 10:00 uur ontvangst met koffie
16:00 uur sluiting

Kosten : gratis

Locatie : Clusius College, Schipperslaan 4, Purmerend

Van de Bestuurstafel

DE VV IN ARNHEM

Onze afdeling was op 1 november 2003 met twee mensen vertegenwoordigd op de VV-vergadering. Deze vergadering stond in het teken van een nieuw hoofdbestuur. Zoals bekend mag worden verondersteld heeft het vorige hoofdbestuur haar functie ter beschikking gesteld in verband met enige golven op bestuurlijk terrein. Wij prijzen ons gelukkig dat een interim-bestuur er is in geslaagd om mensen bij elkaar te krijgen die bereid gevonden zijn hun vrije tijd beschikbaar te stellen voor de KNNV. Het hoofdbestuur (dat voortaan Landelijk bestuur heet) bestaat thans uit een volledige bemensing.

De vergadering verliep heel voorspoedig en zonder veel rimpelingen. We hebben dit wel anders gekend. Dit hield in dat onze vertegenwoordiging (Anneloes ter Horst en Michel Kleij) reeds omstreeks 14:00 uur buiten de deuren stond van Hotel Haarhuis in Arnhem.

CONO 3

Zoals was te verwachten werd ons bezwaarschrift en dat van alle andere inzenders ongegrond verklaard door Gedeputeerde Staten. De hoorzitting van 23 augustus 2003 vonden wij beneden alle peil, maar juridisch volkomen correct. De reden is dat een hoorzitting niet per se noodzakelijk is, indien de beoordelaar van mening is dat alle gegevens hem / haar voldoende bekend zijn en een bezwaarschrift verder schriftelijk werd toegelicht. Er werd slechts 2 uur voor uitgetrokken. De gemeente Beemster, althans haar vertegenwoordigster kwam een kwartier te laat en had geen stukken bij de hand. Op mijn verzoek werd dit kwartier aan ons toegewezen. De hoorzitting bestond uit één ambtenaar / voorzitter en één ambtenaar / griffier / notulist.

Wij hebben, na de hoorzitting, dat zijn dan de Milieufederatie, Zaandam en de Stichting behoud Waterland, Broek in Waterland en de KNNV afdeling Hoorn, de hoofden bij elkaar gestoken en gesproken over een verder gang naar de rechtbank. Wij waren van mening dat dit geen zin heeft.

De gemeente Beemster kwam echter met een voorstel dat de verschillende partijen maar eens om de tafel moeten gaan zitten om de problematiek rond het Wereld Cultuur Erfgoed te bepraten mede met vertegenwoordigers van de provincie Noord-Holland. Wij wachten dit verder af.

Inmiddels moet door de CONO een milieuvergunning worden aangevraagd. Hierbij hebben wij ook een paar vraagtekens geplaatst en hebben bij de provincie Noord-Holland en bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier om nadere uitleg gevraagd. Deze uitleg was niet geheel bevredigend, of het antwoord bleef uit. Zekerheidshalve hebben wij een mondeling bezwaar ingediend. Het verdere verloop hoort u nog.

INFORMATIEPANEEL BIJ DE NEK

Wanneer u vroeger langs de meeuwenkolonie liep kwam u ons informatiepaneel op de dijk tegen. Nu niet meer, want een (late?) onverlaat heeft dit paneel aangereken. Het werd compleet ondersteboven gereden. Ook enkele andere (althans voor hem) obstakels werden door deze chauffeur “bezocht”.

Het paneel moest dus weg. Het Hoogheemraadschap is zo vriendelijk geweest het paneel voor ons (kosteloos!) weg te brengen naar Peter Langenberg in Berkhout. Nu staat het bij hem in de schuur. Het bestuur gaat nu het hoofd buigen of het bord moet worden gerestaureerd, of dat er iets anders moet gebeuren. Ben Pronk zal bij hem in de buurt iemand vragen een offerte te doen voor herstel.

Ik heb inmiddels bij de politie aangifte gedaan van vernieling. Maar we weten allemaal wel dat de dader meestal op het kerkhof ligt. Toch hoop ik voor de persoon in kwestie dat dit niet letterlijk is.

WILDBEHEERENHEDEN ZIJN GEWOON JAGERS!

In de jachtwereld roert het ook een beetje. Zo nu en dan komt er iets naar buiten, of men probeert “het werk” te motiveren. Ik heb u vorige keer ook iets laten lezen. Thans weer iets dat ik vond op de website van de Faunabescherming. Het komt oorspronkelijk uit het Eindhovens Dagblad d.d. 28 februari 2003.

Woensdag 26 februari. Onlangs hield het Astense VVD-raadslid Wubs een pleidooi door de jachtverpachting op de Astense gemeentegronden. Eerder had de Deurnese “goeroe” onder de wildbeheerders, R. v.d. Heuvel een pro-jacht verhaal opgehangen. Onlangs kwamen in deze krant ook nog eens twee Maarhezer jagers aan het woord. Uit alles zou moeten blijken hoe “goed en onmisbaar” jagers in de natuur zouden zijn. Wie de artikeltjes leest, kan nauwelijks geloven dat hier volwassen mensen aan het woord zijn. De verhaaltjes zijn niet meer dan ecologische wartaal. Wildbeheereenheden zijn nu eenmaal niets anders dan jagersverenigingen, onder een andere naam. En bij jagers staat nu eenmaal het jagen voorop. Jagen is het doel en niet een middel tot. Hiervoor moet alles wijken. Natuurlijke concurrenten dienen te worden gedecimeerd. Dan wel te worden uitgeroeid, waardoor de eigen jachtbuit alleen maar groter wordt. Uit onderzoek is gebleken dat meer dan 95% van de jagers, zichzelf wildbeheerder noemend, de pijp aan Maarten zou geven indien het jachtgeweer “beheersinstrument” (!) zou moeten worden ingeleverd. Zie hier de ware aard van deze jagerclubs. Uit jarenlange ervaring (mea culpa) als bestuurslid van de Kon. Nederlandse Jagersvereniging en als voorzitter van een overkoepelende jachtorganisatie, alsmede schrijver van een beheerplan, is mij overduidelijk geworden dat voor natuurdenkende mensen bij jagers geen plaats is. Onder de noemer van wildbeheer worden alleen maar jachtactiviteiten uitgevoerd, al dan niet illegaal aanleggen van voersloten voor het afschieten van wilde eenden, het nog steeds massaal illegaal uitzetten van fazanten, alsmede het toch blijven jagen, ondanks de dramatisch slechte wildstand in onze contreien.

Dit zijn de hoofdmoten van wildbeheer, om over eerlijkheid van reewildtellingen nog maar te zwijgen.

Maatschappelijk heeft de jacht afgedaan, de weerstand is terecht heel groot geworden. Mensen in de natuur willen genieten van levend wild. Jagers zijn daarin niet gewenst en totaal overbodig. De natuur is best in staat zichzelf te redden. Mocht er zich dan toch een ecologische ramp openbaren, dan biedt de wet mogelijkheden genoeg om tot ingrijpen over te gaan.

*Uit de praktijk dit voorval eind januari als overtuigend bewijs van mijn relaas: in de Vlierdense bossen was ik getuige, op enige afstand, van het neerschieten van een sterke, gezonde, drachtige reegeit. Zonder enige vorm van selectie werd deze **REE** door de daar beherende jager-stroper neergeknald.*

Dit is nu de praktijk en de ware aard van het huidige wildbeheer: het genot van het schot. Ik classificeer dit niet als wildbeheer, maar als beheer door wilden.

J. Kuijpers, voormalig bestuurslid Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging en voormalig voorzitter van Jachtplatform Deurne."

Tot zover dit stukje. Het geeft te denken over de gedachten die bij veel (hopelijk niet te veel) wildebeheereenheden heersen en dat door de sleutelgaten het een en ander naar buiten komt gesijpeld.

KNOBBELZWANEN

Misschien weet u het nog. Vorig jaar hebben we een bezwaarschrift ingediend tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland om aan een overkoepelende organisatie een algemene vergunning te verlenen voor afschot van Knobbelzwanen in Noord-Holland. Tegelijkertijd hebben wij een voorlopige voor-ziening aangevraagd bij de Rechtbank in Haarlem, sector Bestuursrecht.

Deze stelde ons in het gelijk. Het lopende bezwaarschrift richting GS werd ongegrond verklaard door GS. Wij stelden een beroep in en tegelijkertijd weer een voorlopige voorziening. Deze laatste werd weer aan ons toegewezen.

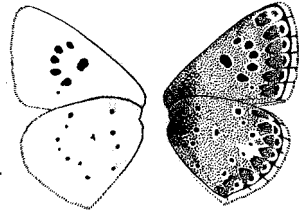
Het door ons ingestelde beroep tegen het ongegrond verklaren van ons bezwaarschrift wordt nu op 18 december door de Rechtbank in Haarlem behandeld. Ik zal ons aldaar weer vertegenwoordigen. Gezien de uitspraken van de twee voorzieningen geef ik ons beroep een grote kans. Maar weten doe je dat nooit. De uitspraak in deze hoort u te zijner tijd.

Michel Kleij, voorzitter

Vlinder-/Libellenwerkgroep

Hoor de wind waait door de bomen en zachtjes gaan de paardevoetjes. Het is guur en er is geen vlinder in velden of wegen te zien. December is een "rustige" maand waarin alle vlindergegevens van 2003 verzameld worden in een database. Bijna is het karwei geklaard en kunnen we een verslag samenstellen van alle waarnemingen. Zeker is het dat we door het warme weer veel meer inzendingen hebben dan in 2002, en dat was al een mooi jaar met bijzondere waarnemingen te noemen.

Plannen

Wat zijn de plannen voor 2004? In ieder geval een **fotowedstrijd** voor jong en oud. Met als onderwerp natuurlijk "De vlinder in West-Friesland". Hierover wordt iedereen op tijd ingelicht.

Op **26 januari** ben je van harte welkom bij de vergadering van de vlinderwerkgroep, om 20.00 uur bij De Hoornbloem, Dorpsstraat 10A te Zwaag. Voor het organiseren van de fotowedstrijd en andere zaken moeten we flink brainstormen.

Er zijn twee **vlinderworkshops** gepland. Deze worden voor alle (potentiële) vlinderwaarnemers gehouden op **15 mei** op de Suyderbraeck te Scharwoude en **26 juni** in het MEC de Witte Schuur in Enkhuizen. Meer hierover in het volgende Hoornblad.

De te houden **vlinderexcursies** hangen samen met de binnengekomen gegevens. Op o.a die plekken waar nog niet veel is geïnventariseerd zullen we ook dit jaar excursies organiseren. Natuurlijk hopen we dat iedereen in 2004 weer mee doet zodat er uiteindelijk in 2006 een vlinderatlas over West-Friesland kan worden samengesteld.

Landelijke Vlinderdag

Op **13 maart** is de Landelijke Vlinderdag in De Reehorst in Ede. De gevolgen van het veranderende klimaat voor de vlinders zal onderwerp zijn van een aantal lezingen. Er zijn ook enkele fraaie films te bekijken. In de wandelgangen kun je de informatiemarkt bezoeken. Aanmelden door het overmaken van € 7,50 naar banknummer 212 488 074 ten name van "De Vlinderstichting" te Wageningen.

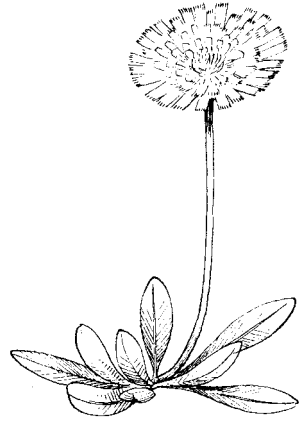
Coördinator vlinderwerkgroep
Henny van der Groep
Telefoon: (0229) 24 95 46

Plantenwerkgroep

De laatste buitenexcursie die op 8 oktober langs de havenkades zou gaan was door de vele regen voortijdig beëindigd. Met goed fatsoen was er geen aantekening te maken van onze waarnemingen. Dus voor aankomend jaar nog maar eens doen...

De eerste binnenbijeenkomst van 12 november werd besteed aan dia's met botanische termen. Altijd interessant en geeft een levendige discussie over "wat bedoelen ze nu precies met die term?".

Op 10 december werd de familie van de paardenbloemachtigen door ondergetekende onder de aandacht gebracht. De onderdelen van een **PAARDENBLOEM** benoemd, zoals de stand van het zaadpluis (pappus) t.o.v. het nootje (zaadje). De pluisharen per loep bekeken, wel of geen haakjes enz. Op het **ORANJE HAVIKSKRUID** en **PAARSE MORGENSTER** na, is deze groep geel van kleur. Ook zijn er veel met dierenamen zoals **PAARDENBLOEM**, **HAVIKSKRUID**, **LEEUWENTAND** en **MUIZENOOR**. Op de buitenexcursies zullen we meer aandacht aan deze groep besteden.

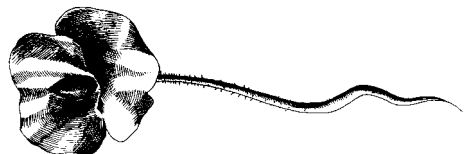
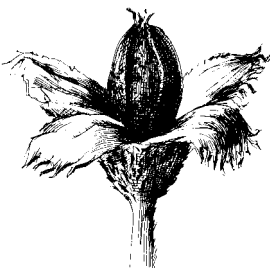
De volgende 3 bijeenkomsten van de Planterwerkgroep zijn in "De Hoornbloem", Dorpsstraat 10a te Zwaag

- Woensdag **7 januari** 14-16 uur : **BOMEN** olv Max Deen. Zomogelijk enkele takken met duidelijke knoppen meenemen
- Woensdag **11 februari** 14-16 uur : **MOSSEN**, graag meenemen wat je vindt.
- Woensdag **24 maart** 14-16 uur : **VOORJAARSBLOEIERS** + vegetatiekunde in de praktijk.
- Woensdag **14 april** 14-16 uur : **KIEMPLANTEN** zoeken in de Risdammerhout. Start: parkeerplaats "Rode Luifel", Scheerder 3, Hoorn.

Coördinator plantenwerkgroep

Willy Mantel

Telefoon: (0229) 23 05 91

Wroeten in de bodem

Op zaterdag 7 februari 2004 houdt de CCFV (Contactcommissie voor Floristiek en Vegetatiekunde, eigenlijk een overkoepeling van alle KNNV-plantenwerkgroepen) haar jaarlijkse Botanische Dag. Deze dag staat in het teken van: "Wroeten in de bodem". Eeuwenlang heeft de mens gebruik gemaakt van de nuttige materialen die uit de bodem te halen waren. Tegenwoordig wordt ook veel grond verzet, niet ten behoeve van de mens, maar om de natuur een handje te helpen. Wat voor invloed heeft al dat gegrave op de vegetatie?

Er worden 4 voordrachten gehouden:

1. **De Natuurbrug en Natuurtransplantatie** in het Goois Natuurreservaat (beamerpresentatie door Goois Natuurreservaat)
2. **"Van marmergroeve tot natuurreservaat"**, de flora van de Willinks Weust naast de steengroeve in de omgeving van Winterswijk (Steven van den Brand)
3. **Zandgroeve Kwintelooijen**, (Han Runhaar, KNNV afd. Wageningen)
4. **Renkumse Beekdal**, wat groeit er na de complete renovatie van deze beek? (Dirk Prins, KNNV afd. Wageningen)

De Botanische Dag wordt deze keer gehouden in de Werkschuur van het Goois Natuurreservaat in Hilversum. Zaal open met koffie of thee om 10:00 uur, het programma begint om 10:30 uur en duurt tot ca. 15:00 uur.

In de middagpauze is er ruimschoots gelegenheid om een bezoek te brengen aan de uitkijktoren om een indruk te krijgen van de Natuurbrug.

Plantenwerkgroepen krijgen een routebeschrijving. Zie ook: www.knnv.nl/activiteiten. De toegang is vrij voor elke KNNV'er.

In verband met beperkte plaatsruimte graag van tevoren aanmelden via email: a.vandersteur@wanadoo.nl of telefoon: (0229) 23 04 19.

Vanuit de afdeling Hoorn hebben zich al 8 mensen aangemeld. Ieder jaar hebben we trouwens een forse delegatie. Vaak reizen we samen met elkaar per trein. Deze dag is iedere keer weer erg leerzaam en bovendien ontmoet je in de wandelgangen andere plantenliefhebbers.

VARIADAG

Ieder jaar organiseren FLORON en de Koninklijke Nederlandse Botanische Vereniging in december in Leiden een zeer interessante lezingendag, waar iedere belangstellende vrij toegang heeft. Ik was daar met Anneloes ter Horst en heb daar veel opgestoken. Allerlei zeldzame plantenvondsten werden uitgesteld en toegelicht. Over Kompasla is ook heel wat verteld. Het lijkt alsof deze plant eigenschappen gaat overnemen van de gekweekte sla. Andere onderwerpen waren: de akkerrandprojecten in Duitsland, de nieuwe atlas van Oost-Gelderland, nieuwe soorten en trends in stadsflora, aandacht voor bedreigde soorten zoals Honingorchis en Melkvioltje.

Ina Marbus, voorzitter CCFV

Vlinder- en plantenexcursie

naar *Thijsses Hof in Bloemendaal*

Op 17 augustus vertrokken we met een groep van 19 personen voor een bezoek aan Thijsses Hof in Bloemendaal. Om 9:45 uur kwamen we er aan.

Thijsses Hof is aangelegd in 1925 op voormalige aardappelakkertjes in het Bloemendaalse Bos ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van dr. Jac.P. Thijsses en is daarmee de oudste heemtuin van Nederland.

Vanaf het begin stelde Thijsses zich ten doel om de wilde planten uit Kennemerland te presenteren in natuurlijke begroeiingen die zich spontaan ontwikkelen. Dat hij daarin goed is geslaagd blijkt uit het groot aantal planten dat we aantreffen, waaronder:

WESPENORCHIS, MOERASSPIREA, STEENBREEK, TONGVAREN, GROTE WEDERIK, WILDE RESEDA, HEERMOES, BLAASJESSILENE, BARBARAKRUID, WOLFSPOOT, GROOT GLASKRUID, WOLLIGE MUNT, ECHE HEEMST, HARTGESPAN en DUIZENDGULDENKRUID.

Ook troffen we aan **PARNASSIA**, waarvan het aantal meeldraden de leeftijd bepaalt. We vonden ook **OSSETONG** in verschillende variëteiten. Het wemelde er ook van de jonge padjes.

Alleen het aantal vlinders dat we zagen viel tegen. Het waren de **KLEINE VUURVLINDER, KOEVINKJE, GEHAKKELDE AURELIA** en het **HOOIBEESTJE**. We zagen ook verschillende libellesoorten. Zoals: **BRUINRODE HEIDELIBEL** en de **BLAUWE GLAZENMAKER**.

Het standbeeld van dr. Jac.P. Thijsses stond pontificaal midden in de tuin. De beeltenis van Erik, uit het boek Erik of het kleine insectenboek van Godfried Bomans, konden we ook bewonderen.

Om te voorkomen dat vossen voor overlast gaan zorgen zijn de aanwezige vossenholen dichtgestopt.

Vroeg in de middag werd de terugreis aanvaard, waarna we aan het Dampten in Hoorn werden afgezet. We kunnen terugzien op een mooie en zonnige excursie.

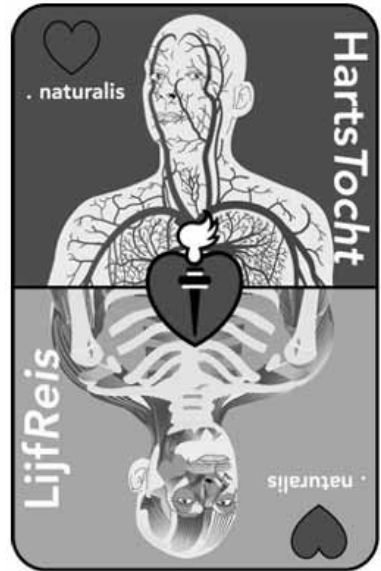
Jan Vlaming

Bezoek aan Naturalis

6 december 2003

Met 11 man, inclusief kleinzoon Jeroen (6) van de familie Mantel, stapten wij in het “boemeltje” naar Leiden. Reisdoel was de prachtige natuurhistorische verzameling, te bewonderen in het voormalige Pesthuis + aanbouw van het museum Naturalis in Leiden. Een leuke en comfortabele (warm en droog!) afwisseling van de ontdekkingsreizen in de Hollandse natuur.

De basis van het museum bestaat uit de wetenschappelijke collectie fossielen, skeletten, opgezette dieren, specimen op sterk water, steensoorten, kasten en laden vol insecten en andere items uit de natuur. In 1998 zijn deze uit de oorspronkelijke behuizing gehaald en neergezet in een eigentijdse vormgeving waarbij je als bezoeker actief kan ervaren wat er in onze wereld leeft, groeit en sterft. Vanaf de eerste dagen van de aarde, dwaal je via de reusachtige dinosauriërs van het “jura” naar de biodiversiteit van huidige “quartaire”. Een genot voor het oog.

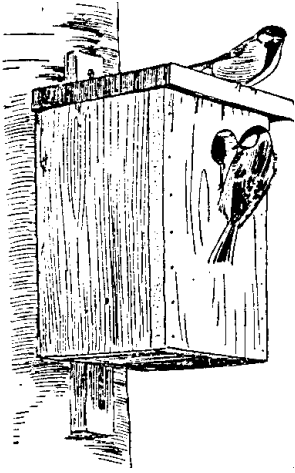
Bijzonder mooi was de speciale tentoonstelling van wetenschappelijke illustraties vanaf ± 1600 tot heden. Verder was er een maquette van ons land te bewonderen, waarbij met één druk op de knop een heel segment van ons land naar boven kwam. Zo was waar te nemen hoe de diverse lagen vanaf de oertijd onder bijvoorbeeld ons eigen West-Friesland waren opgebouwd. Leuk was het om te constateren dat het er bij de Limburgers totaal anders uitziet onder hunne voeten. Als je bedenkt dat er alleen al over het “hart” bij mens en dier een hele etage was ingericht kun je je misschien voorstellen hoeveel er te zien was in Naturalis. Letterlijk te veel om op te noemen. Toch nog even terug naar dat hart: in weckflessen, op sterk water: van muizenhartje, via het mensenhart naar dat van een olifant, tsjonge.....

Klein persoonlijk hoogtepuntje: het skelet van een schol, het klinkt prozaïsch maar het ziet er uit als pure kunst: zo fijn en teer waaiert het in diverse vormen uit.

En de kleine Jeroen? Hij had een fantastische dag. Net als wij allemaal. Anneloes, bedankt!

Ben Hart

Groenmarkten en Nestkastjes

Velen van jullie weten dat voor onze KNNV-afdeling allerlei soorten nestkasten door Piet Mantel worden gemaakt. De serie bestaat uit mezen-, mussen-, vlin-der-, hommelmel- en vleermuis-kasten. Verder nog met-selbijen/metselwespenblokken. Ook zelfgemaakte pindakor-fjes gevuld met ongebrande pinda's. Tijdens de lezingen zijn ze te koop, eveneens bij lezingen en markten van "Groeï & Bloei". Via de (gratis) adverten-ties in het Westfries Weekblad van dinsdag komen er regelmatig bestellingen binnen.

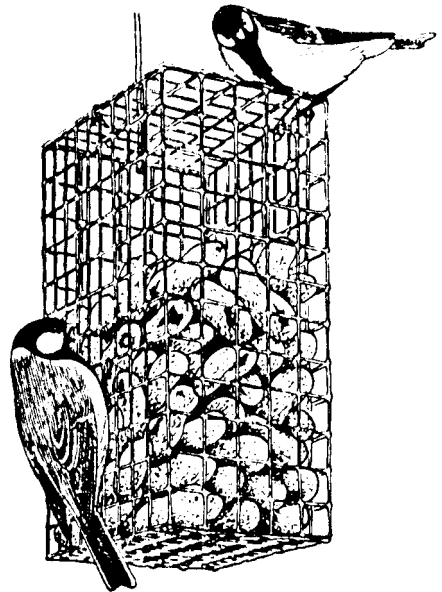
Door de twee groenmarkten van afdeling Hoorn van Groei & Bloei werden wij dit jaar ook gevraagd om 6 dagen verdeeld over 3 weekenden in juni, juli en augustus op een markt aanwezig te zijn. Deze mark-ten bij het tuincentrum "Liefhebbers Planten" te Winkel stonden in het teken van Vlinders. De belangstelling van de bezoekers voor de vlinder- en vleermuis-kasten zowel voor de vlinder- en hommelmelkaarten was erg groot. Ook voor de boekjes van o.a. de dag- en nachtvlinders in beeld en de andere "in beeld"-boekjes die wij verkochten.

De markten, op 12 dagen dit jaar, begonnen op 26 april in het Clusius College in Hoorn, waar Ina ook stond met zaden en planten, en eindigde op 5 oktober bij de Bonte Piet.

De markten zijn heel verschillend. De één in een school, Hoorn, de anderen buiten, Winkel en Andijk, of in een grote landbouw-schuur Schagerbrug. Ze zijn altijd gezellig en leuk.

Het meest wat ons nu zorgen geeft voor de toekomst, is het materiaal. Een vleermuis-kast of mussenhotel kost veel hout. We doen dan ook een beroep op jullie.

Wie heeft er nog multiplexplaten, planken en/of balkjes over (minimaal 8 cm x 20 cm x 1½ cm) en zou dit aan ons willen afstaan. Ook pianoscharnieren zijn zeer welkom.

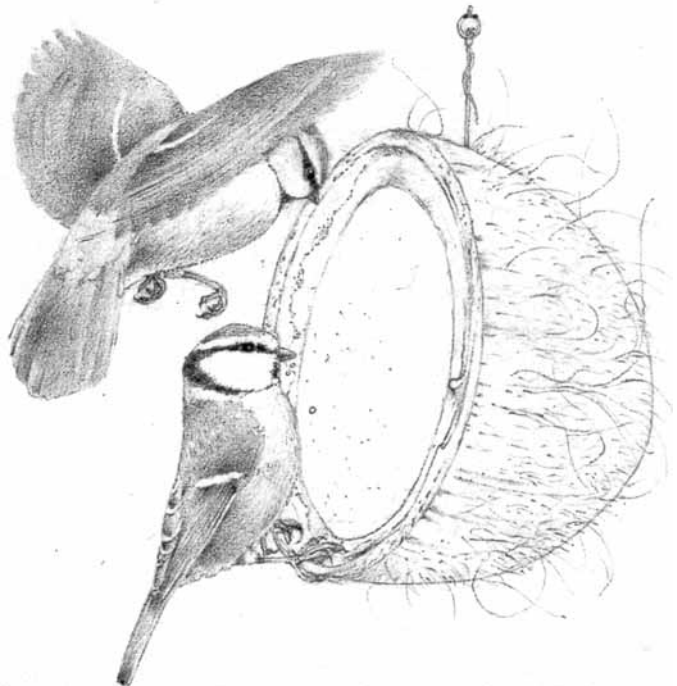
*Piet en Willy Mantel
Schout 57, 1625 BR Hoorn
telefoon: (0229) 23 05 91*

Mezeninvasie

Ver voor de eerste sneeuwvlokken liggen in allerlei winkels al bergen vetbollen, pindasnoeren en andere vogelvoerpakketten te koop. Als de uitkomst van de KNNV-mussentelling is dat mussen erg afhankelijk zijn van voedselaanbod, dan zijn al die vetbollen e.d. erg welkom. Soms duikt het bekende discussiepunt op of je vogels 's winters wel moet bijvoeren; je helpt zo toch een zwak vogelbestand zich te handhaven? Een goede motivatie is dat bij woningen 's winters de meeste vogels zijn omdat daar voedsel is te vinden. Vogels leren zulke dingen heel snel. En elke hulp bij overleving is gunstig vergeleken met de vele aanslagen op het vogelbestand door verkeer, glazen wanden, draden, katten enz. Het nieuwe landelijke waarnemingsproject over tuinvogels is net van start en lijkt nu al een doorslaand succes! Vooral meedoen, destemeeer gegevens binnenkomen, des te zinvoller is de hele telling. Meedoen is nu zeker interessant omdat er een mezeninvasie over ons land gekomen is. De aantallen **KOOL-**, **PIMPEL-**, **ZWARTE** en **STAARTMEZEN** zijn groter dan in alle voorgaande jaren! Leuk als zoiets in onze tuinvogeltelling wordt vastgelegd!

Jan Marbus

Cursussen

VOGELS KIJKEN DEEL 1

Dit najaar volgden 21 cursisten onze kennismakingscursus Vogels kijken deel 2. Gezien de belangstelling en andere signalen willen we ook komend voorjaar gegadigden helpen om meer van vogels te weten te komen door goed te kijken. De cursus "**Vogels kijken deel 1**" (het voorjaarsdeel) wordt gegeven op 5 **donderdagavonden: 11, 18, 25 maart en 1 en 8 april**. De 3 bijbehorende excursies zijn op **zaterdag 13 en 20 maart en 3 april**.

Dat is dus weer een uitgelezen kans voor belangstellenden in vogels om te ervaren wat er voor nodig is om vogels kijken tot een echte vrijetijdsbesteding te maken. Gezien de vele enthousiaste reacties van oud-cursisten denken we daarvoor een goed aanbod te hebben.

De kosten bedragen voor KNNV-leden € 17,50, niet-leden betalen € 27,-
Inlichtingen en aanmelding bij De Hoornbloem, telefoon: (0229) 23 04 19.

Ook andere organisaties roeren zich op cursusgebied. De provinciale organisaties voor Flora en Fauna (POFF) proberen middels het project "ecoteller" meer medewerkers te charteren voor allerlei inventarisatiewerk. Daar hoort bijv. ook bij het KNNV-waarnemingsproject, in dit geval de tuinvogels in de winter. Op de Noordhollandse Natuurdag in Purmerend (**14 febr.**) wordt daar meer over verteld.

CURSUS MEDEWERKER INVENTARISATIE

Op landelijk niveau speelt ongeveer hetzelfde. Allerlei p.g.o.'s (die vormen samen de VOFF) proberen medewerkers te vinden voor hun inventarisatiewerk. Daartoe is nu een cursus samengesteld en deze gaat voor het eerst draaien in Noord-Holland. Deze proef/pilotversie probeert belangstellenden warm te maken voor het tellen, registreren of inventariseren van vogels, planten, vlinders, kevers, libellen, muizen, sprinkhanen enz. Het betreft 4 lesavonden en 1 praktijkdag. Deze worden gegeven in Heerhugowaard. Vraag nadere informatie via e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl of telefoon: (0229) 23 04 19.

Afgelopen najaar is ook een minicursus Noordhollands Landschap gegeven. De deelnemers waren enthousiast en vroegen om een vervolg. Het lag oorspronkelijk in de bedoeling dit vroege voorjaar deel 2 te presenteren. Omdat evenwel alle zaterdagen in februari, maart en april al een invulling hebben, lukt het gewoon niet. Dat betekent dat de tweede minicursus voorlopig verplaatst wordt naar het najaar.

SLAKKEN

Op zaterdag 27 maart hebben we een workshop "slakken". Dat houdt in dat Herman Roode uit Zaandam ons komt uitleggen en helpt uitzoeken hoe je slakken op naam kunt brengen. De workshop biedt plaats aan hooguit 15 deelnemers en wordt gehouden in "De Hoornbloem" van 9:30 tot 14:00 uur. De kosten bedragen € 2,- (niet-leden € 5,-). Inlichtingen / aanmelding, tel. (0229) 23 04 19.

Natuurwerkdag 2003

Op 1 november j.l. werd er voor het derde jaar een landelijke natuurwerkdag georganiseerd. Bedoeling hiervan is het draagvlak voor natuur- en landschapsbeheer te vergroten door zoveel mogelijk mensen erbij te betrekken, ermee kennis te laten maken. Dit jaar waren er ruim 7500 deelnemers op meer dan 200 lokaties. Ruim 40% van de deelnemers gaf aan nooit eerder in de natuur gewerkt te hebben.

Ook wij als afdeling hadden ons daar bij aangemeld. Een ieder die graag wilde komen helpen kon zich via internet aanmelden. Uiteindelijk waren er op 1 november 13 mensen aan het werk op ons Landje van Naber. Daarvan waren er 5 KNNV'ers en de andere 7 mensen kwamen hier uit de buurt en vonden het leuk om eens de handen uit de mouwen te steken en dat hebben we zeker ook gedaan.

Het hout dat Ben Pronk thuis al had voorbereikt werd op het fietspad omgetoverd in prachtige zwarte hekken die op deze dag aan de hekpalen werden bevestigd. Ook de zijschoren waren al op maat en hoefden alleen nog maar bevestigd te worden. Het resultaat is een mooie rij zwarte hekken die het Landje na de verbouwing echt "afmaken". Het orchideeëneilandje was eerder al gemaaid en werd op deze dag compleet leeggehaald. Al het gemaaide goed werd op 2 hopen gegooid op aanliggende weilandjes. Zo is het weer een stapje schraler geworden. Het was een geslaagde dag die onderbroken werd door de koffie van de familie Mantel en afgesloten werd met een gift van de sponsors van deze dag.

Het resultaat is een Landje van Naber dat goed de winter in kan en dat optimaal voorbereid is op een nieuw jaar. Een ander resultaat is dat we weer 3 mensen bereid hebben gevonden om vaker te komen helpen op het Landje.

Noteer maar vast: **zaterdag 6 november 2004** als 4e nationale Natuurwerkdag en probeer zoveel mogelijk bekenden aan te sporen die dag te komen helpen en de handjes te laten wapperen ten gunste van de natuur.

Jan-Pieter de Krijger

Naar de Kranen

Die Vorpommerische Boddenlandschaft - Drehscheibe für den Kranichzug

Wat kan de Duitse taal toch mooi klinken, mits voor de juiste zaken gebruikt! Tijdens de afgelopen herfstvakantie zijn we met 32 mensen van de KNNV Hoorn/West Friesland op kraanvogel-excursie geweest naar de Oostzee-kust van Duitsland. Dit leek ons de ideale combinatie tussen gezinsvakantie en vogelexcursie. Kraanvogels uit Scandinavië, Baltische Staten en Rusland gebruiken dit gebied als tussenstop tijdens de voor- en najaarstrek. We zijn niet alleen veel te weten gekomen over de kraanvogeltrek, ook hebben we menig Duitse vogelnaam erbij geleerd.

Die Boddenlandschaft

Het uiterlijk van het 'Boddenlandschaft' is te vergelijken met ons Waddengebied: een ondiepe binnensee met een rijke vogelstand. Echter, de Oostzee kent nauwelijks getijde verschillen en het gebied is kleinschaliger. De waterstand kan wel variëren onder invloed van opstuwing door de wind. Het ontstaan van dit landschap vindt zijn oorsprong in ijstijden van 7.000 - 12.000 jaar geleden.

Tijdens deze week waren we gehuisvest in Ferienpark "Freesenbruch" in Zingst. Dit huisjespark bevond zich op enkele honderden meters van een vogelkijkhut. Vanuit deze hut had je een prachtig uitzicht over het drassige eiland "Grosse Kirr" waarop de kraanvogels de nacht doorbrengen. Direct na aankomst op zondagavond konden we daar onze eerste **KRAANVOGELS** waarnemen: een zeer indrukwekkend gezicht, waar sommige deelnemers maar geen genoeg van konden krijgen! Er waren KNNV-ers, die elke avond en morgen op hun post waren om deze slaaptrek waar te nemen.

Een andere, zeer majestieuzere vogelsoort in dit gebied is de **ZEEAREND** (Seeadler), bij ons ook wel bekend als "vliegende deur". Tijdens een wandelexcursie op het aangrenzende eiland Darß konden we prachtig zien hoe een **ZEEAREND** zich met een ijzingwekkende snelheid op een groep foeragerende ganzen stortte. Helaas voor de **ZEEAREND** was deze aanval niet succesvol. Later in het "Natureum" van Darß konden we een opgezet exemplaar van dichtbij bekijken. Toen viel de enorme omvang van deze roofvogel en met name van zijn haaksnavel pas goed op! Overigens is een bezoek aan dit natuurmuseum zeer de moeite waard. De tentoonstelling over de kustvormen met bijbehorende gesteenten rond de Oostzee was schitterend opgezet.

In het Boddengebied komen uiteraard ook veel watervogels voor: **WILDE EEND** (Stockente), **KUIFFEEND** (Reiherente), **FUUT** (Haubentaucher) etc. Eén van de leuke aspecten om met doorgewinterde vogelspecialisten op pad te zijn, is dat je zoveel meer soorten waarneemt. De waargenomen vogelsoorten werden ook op papier bijgehouden: de teller bleef op het einde van de week rond de 140 steken!

Als weidevogelbeschermer was ik ook benieuwd in hoeverre de bij ons bekende weidevogels hier voorkwamen. In oktober waren er op het eiland Grosse Kirr nog veel **KIEVITEN** (Kiebitz) aanwezig. Uit de bijgeleverde literatuur bleek dat naast de **KIEVIT** (maximaal 220 broedparen) ook de **GRUTTO** (Uferschnepfe, max. 100 broedparen), **TURELUUR** (Rotschenkel, max. 160 broedparen) en **SCHOLEKSTER** (Austernfischer, max. 45 broedparen) op Grosse Kirr broeden.

Der Kranigzug

Men neme een **WATERHOEN**, blaze hem op (uiteraard figuurlijk gesproken!) rekke poten en nek eens flink uit, snavel bijpunten, hier en daar wat veren bijsteken en voilà: klaar is uw **KRAANVOGEL**! De **KRAANVOGEL** is dus verwant aan de rallen en niet aan de reigerachtigen. Verrassend voor mij was dat de **KRAANVOGEL** (Graukranich) niet alleen in Noord Europa, maar ook in Duitsland zelf met ca. 3.000 broedparen vertegenwoordigd is. In totaal zijn er ca. 50.000 broedparen in heel Europa. In het vierde levensjaar zijn de vogels volwassen; de onvolwassen vogels overzomereren ook in de buurt van de broedgebieden.

De laatste jaren is er veel meer bekend geworden van de trekroutes doordat men jonge vogels uitgerust heeft met zenders. Op deze manier kon men via de satelliet de vogels van minuut tot minuut volgen. Uit dit onderzoek kwam onder andere naar voren dat op sommige trajecten tijdens de trek de vogels gedurende twee etmalen kunnen doorvliegen en afstanden tot meer dan 1.700 km. in één keer overbruggen.

Net als bij **OUIEVAARS**, volgen de **KRAANVOGELS** een westelijke en een oostelijke trekroute. De "Rügen-Bock Region" is een rust- en verzamelaarsplaats op de westelijke trekroute. De laatste route loopt verder via de rustplaatsen "Lac du Der Chantecoq" en "Les Landes" in Frankrijk en komt uit in de "Extramadura" in Spanje.

Het trompetterende geluid van de **KRAANVOGEL** kan tot 2 km. ver dragen. Dit enorme geluidsvolume dankt de vogel aan de bijzondere bouw van de luchtpijp. Deze is namelijk dubbelgevouwen en kan tot een lengte van 1.30 m uitgroeien; dan te bedenken dat de kraan zelf "slechts" 1.20 m hoog is! De jongen komen niet verder dan een piepend geluid. Ook nu in oktober was nog duidelijk te horen wanneer er zich jongen bevonden in een overvliegende formatie **KRAANVOGELS**.

Das Kraniginfozentrum

In het plaatsje Groß Mohrdorf bevindt zich het "Kraniginfozentrum". Dit NABU/WWF informatie centrum wordt o.a. gesponsoord door de Lufthansa. Een gestileerde **KRAANVOGEL** vliegt dan ook in het logo op elk Lufthansa vliegtuig mee. In dit centrum draaide een interessante videofilm "Das Jahr der Kranige". Ik heb deze film aangeschaft en t.z.t. zal ik hem eens draaien bij het IVN of KNNV. Het centrum is ook virtueel te bezoeken op: www.kraniche.de

Landwirtschaftliche Massnahmen

Wat de **GRUTTO** is voor Noord-Holland, is de **KRAANVOGEL** voor Mecklenburg-Vorpommeren en de rest van Duitsland. De **KRAANVOGEL** staat symbool voor de natuurbescherming in Duitsland; er wordt van alles aan gedaan om de broedgebieden te beschermen. Ook de **KRAANVOGEL** kan niet zonder de landbouw, maar heeft wel te lijden onder de intensivering van diezelfde landbouw.

In het voormalige Oost Duitsland moest de landbouw zelfvoorzienend zijn; dit hield in dat de boeren zelf het veevoer in de vorm van mais moesten produceren. Door de inefficiënte landbouwmethoden bleven er veel oogstresten achter op het land. Deze maisstoppels hadden ook een hoge voedingswaarde voor de kranen. In combinatie met de drie slaapplaatsen Kirr, Bock en Udarser Wiek ontstond er een ideaal rustgebied. Tussen 1977 en 1990 nam het aantal opvetende kranen in de "Rügen-Bock Region" toe van 17.000 tot 40.000 exemplaren.

Tegenwoordig wordt er veel minder mais in het gebied verbouwd en worden de akkers sneller omgeploegd om een volggewas in te kunnen zaaien. Om de rustende kranen toch voldoende voedsel te verschaffen wordt er ca. 350 ha. mais aangehouden en op een aantal percelen wordt er ook mais uitgestrooid om de kranen bij te voeren. De laatste tien jaren is het aantal kranen in het gebied min of meer stabiel gebleven.

Terwijl onze **GRUTTO** in de winterverblijven van Mauretanië op de rijstkost van de plaatselijke boerenbevolking overschakelt, neemt de kraan genoeg met de spaanse rijsttafel. Ook in Spanje is niet iedere rijstboer even enthousiast over zijn ongenode gasten!

De echte bedreiging komt tegenwoordig echter uit een andere hoek: ecotouristen! Ieder jaar komen meer vogelliefhebbers naar het gebied om de kranen-trek mee te maken. De kraan is een bijzonder schuwe vogel en vlucht al als er mensen tot op 300 meter genaderd zijn. In hun drang om toch het mooiste plaatje te kunnen schieten, verstoren deze ecotouristen helaas te vaak fouragerende kranen!

KNNV Ausflug

Tijdens deze uitstekend georganiseerde KNNV excursie werd ook buiten het dagprogramma de vogelkennis verder bijgespijkerd (germanisme?). Elke avond hielden we een evaluatie van de belevenissen van die dag. Op woensdagavond hield de Nederlandse bioloog Kees Vegelien in het Kurhaus van Zingst bovendien nog een lezing over de natuurontwikkeling in dit Bundesland. Ook was er een vogelkenniscompetitie opgezet tussen de vijf huisjes, waarin de deelnemers van de excursie verbleven. Ik heb mijn kinderen nog nooit zoveel in vogelboekjes zien bladeren als tijdens deze week. Dus ook in educatief opzicht was deze excursieweek zeer geslaagd!

BEDANKT JAN EN INA MARBUS!

Gé Bentvelsen, oktober 2003

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

ZADEN

Er is dit najaar weer hard gewerkt. Els, Willy, Piet, Max, Jan, Cees, Resi, Suzanne, Yvonne, Atie, Dinie en Anneloes vormden een min of meer vaste werkploeg die 5 woensdagmiddagen veel stof deed opwaaien, gespreksstof doornam en zakjes plakten zodat in de Hoornbloem de oogst 2003 grotendeels klaar staat om aan liefhebbers verstrekt te worden. Bedankt!

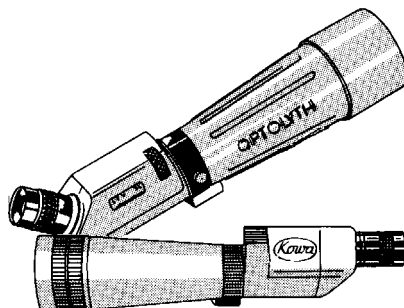
Er wordt momenteel hard gewerkt aan het samenstellen van de zadenlijst. Dit overzicht wordt tegen vergoeding aan belangstellenden toegezonden of is kosteloos van de internetsite www.knnv.nl/hoorn te downloaden.

De eerste markten waar deze zaden te koop zullen zijn staan alweer op de agenda. Overigens zijn zaden en planten ook bij "De Hoornbloem" aan huis verkrijgbaar, maar liefst na een belletje.

OPTIEK

Qua optiek is de voorraad ook weer aardig op peil.

Leverbaar zijn momenteel 2 modellen loep:
vergroting 10x, KNNV-leden prijs
€ 18,- en € 10,- (niet-leden € 23,- en € 12,-).
Een dakkantkijker 10 x 42 Bresser Condor
heeft een goede prijs/kwaliteit
verhouding: winkelprijs € 122,- KNNV-leden-
prijs € 99,-). Ook KOWA-telescopen (met
testrapport) zijn leverbaar voor speciale
KNNV-prijs.

Om al die mooie dingen te noteren die je ziet door loep, verrekijker of telescoop heb je een notitieboekje nodig. Wij leveren voor € 2,25 een boekje van 100 blz. (gelinieerd, harde kaft en met KNNV-sticker)

Bij "De Hoornbloem" zijn ook nog extra tuinvogeltelformulieren aanwezig. Voor groepen/klassen is eventueel een hele set beschikbaar. Er zijn ook enkele raamposters te verkrijgen.

BOEKEN

Bij De Hoornbloem zijn alle KNNV-uitgaven zonder de verzendkosten verkrijgbaar, maar niet alles is in voorraad. Dus graag even bellen, zodat we het gevraagde eventueel kunnen bestellen.

Vogelwerkgroep

Onze KNNV-vogelwerkgroep heeft momenteel de luxe dat van Medemblik tot Edam vogelwaarnemingen worden gedaan. Een groot aantal actieve vogelaars verzamelen onschatbare reeksen gegevens hoe het is gesteld met de vogels in ons gebied.

Freek Musman heeft onder meer al een ruim archief met gegevens bijeengebracht over de vogeltrek over "De Nek" bij Schellinkhout. Het vooroeverproject tussen Andijk en Medemblik is door onze vogelwerkgroepsleden in kaart gebracht met vogelwaarnemingen.

Een reeks van tien jaar Huiszwaluwen tellen in geheel oostelijk West-Friesland en 20 jaar ganzen en zwanen in het Zeevanggebied in kaart brengen geeft de inspanningen ook goed weer.

Op de vogelwerkgroepsbijeenkomsten komen al die vogelrijke plaatsen aan bod. Koffie en koek en een leduurtafel met vogelboeken en informatie uit andere delen uit het land maken de avond informeel.

In januari is er weer een **Vogelwerkgroepbijeenkomst**. Wie wil er niet geïnformeerd worden over de laatste vogelzaken in onze omgeving of verder weg. Zo gaat het weekend van **17 januari** de **Midwintertelling** weer plaats vinden. Overal in Nederland worden dan de waterrijke gebieden bezocht en de aantallen vogels genoteerd. De vogelwerkgroep telt het Markermeer en IJselmeerkustgebied, van Edam tot Medemblik.

Op de vogelwerkgroep avond van **donderdag 15 januari** is deze midwintertelling een van de agendapunten. Ook komt Michel Kleij en geeft uitleg over de nieuwe Flora- en Faunawet.

Andere vogelwerkgroep avonden: **12 februari, 11 maart, 15 april**.

Plaats: Dorpsstraat 10a te Zwaag. Parkeren aan de weg, fietsen kunnen op de oprit of achterom.

De **Vogelalarmlijn** ondergaat een upgrade. Ieder die wil worden getipt dat er in ons werkgebied een bijzondere vogelsoort te zien is, moet zijn e-mail adres opgeven bij Ben Pronk (benpronk@ilse.nl), Ko van Gent of Kees Schoon. Heb je geen e-mail, dan kun je telefonisch contact opnemen.

Ben Pronk

Huiszwaluwen 2003

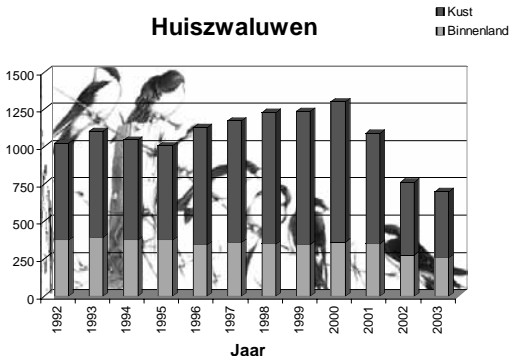
In 2003 hebben dertig tellers de plaatsen waar de Huiszwaluwen in ons gebied nestelen bezocht. Er zijn 700 Huiszwaluwnesten in 67 kolonies geteld. Met de telling van dit jaar brengen we het aantal onderzoeksjaren op twaalf. Door deze reeks ontstaat er een bijzonder goed beeld van deze kolonievogels in ons gebied.

Er zijn in 2003 zijn er 63 nesten minder geteld dan in 2002. Dit is wederom een nieuw record in negatieve zin. De Huiszwaluwen stand is nog nooit zo laag geweest in ons gebied. De toe- en afname van huiszwaluwnesten over de verschillende plaatsen is weer erg wisselend. Er valt te vermelden dat er in

2003	Jaartal		Kwartblok	
	Plaats	2002		2003
o	Aartswoud	0	0	14-56-1
-	Abbekerk	9	7	14-57-3
-	Andijk	135	87	15-51-1, 15-51-2
o	Avenhom	1	1	19-36-1
o	Baarsdorpermeer	0	0	19-16-4
o	Beets	0	0	19-36-3
o	Benningbroek	0	0	25-41-3
o	Berkhout	11	11	19-26-4
o	Bobeldijk	0	0	19-26-2
-	Bovenkarspel	30	27	20-12-1
-	De Goorn	29	25	19-26-3
-	De Weere	31	24	14-56-4
+	Enkhuizen	92	112	20-12-2
o	Gouwe	0	0	14-56-3
-	Grotebroek	7	5	20-11-2
-	Grosth. / Scharwoude	24	19	19-36-2
o	Hauwert	15	15	19-18-1
-	Hern	7	6	20-21-1
o	Hensbroek	0	0	19-25-1
o	Hobrede	0	0	19-46-3
-	Hoogkarspel / Lutjebroek	6	4	20-11-1
-	Hoogwoud	20	8	14-55-4
-	Hoorn	6	3	19-27-4
-	Kwadijk	7	5	19-56-2
-	Lambertschaag	5	3	14-57-1
+	Medemblik	24	25	14-48-3
+	Middelie	11	17	19-45-4
o	Midwoud	0	0	19-17-2
+	Nibbixwoud	5	10	19-17-2
+	Obdam	8	9	19-15-3
+	Onderdijk	11	19	14-58-2
o	Oosterblokker	0	0	19-18-3
o	Oosterdijk	0	0	15-52-1
o	Oosterleek	2	1	20-21-2
-	Oosthuizen	19	13	19-46-2
+	Oostwoud	5	8	14-57-4
+	Opmeer / Spanbroek	17	28	19-16-1
o	Oppeadoes	4	4	14-47-3
-	Oudendijk	13	11	19-36-3
-	Schardam	15	13	19-36-4
o	Schellinkhout	0	0	19-28-3
+	Sijberkarspel	12	16	19-16-2
-	Spierdijk	2	1	19-26-1
-	Twisk	2	1	14-57-2
o	Ursem	0	0	19-25-3
-	Venhuizen	92	73	20-11-4, 20-21-2
o	Wadway	0	0	19-16-1
+	Warder	15	24	19-47-1
+	Wervershoof	14	16	14-58-4
o	Westerblokker	0	0	19-28-1
-	Westwoud / Oudijk	1	0	19-18-4
-	Wijdenes	23	20	19-28-4
o	Wogmeer	0	0	19-25-2
-	Wognum	4	3	19-17-3
o	Zandwerven	0	0	19-16-3
o	Zuidmeer	0	0	19-26-1
o	Zwaag	5	5	19-27-2
+	Zwaagdijk-Oost	9	15	19-18-2
-	Zwaagdijk-West	15	6	19-17-4
-	Totaal	763	700	
-	Index	75	68	
-	Percentage t.o.v. voorgaande jaar	-30	-8	

Overzicht van 2002 en 2003

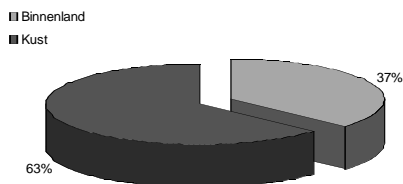
Huiszwaluwen

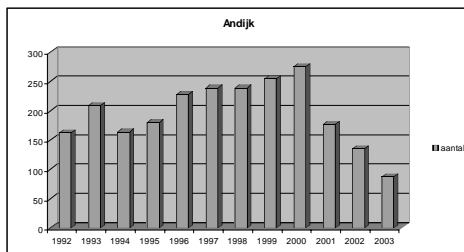
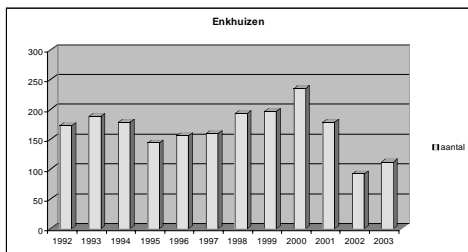
Overzicht over alle tel-jaren

Andijk 87 (afname 48), De Weere 24 (afname 7), Grosthuisen / Scharwoude 19 (afname 5), Hoogwoud 8 (afname 12), Venhuizen 73 (afname 19), Zwaagdijk-West 6 (afname 9), Enkhuizen 112 (toename 20), Middelie 17 (toename 6), Nibbixwoud 10 (toename 5), Onderdijk 19 (toename 8), Opmeer / Spanbroek 28 (toename 11), Warder 24 (toename 9) en Zwaagdijk-Oost 15 (toename 6) nesten zijn geteld. Helaas zijn er in Westwoud / Oudijk geen nesten meer aangetroffen.

Egbert Baars

Verdeling van de nesten tussen de kust en het binnenland

De Zeevang

gebied om te beschermen

De mechanische kokkelvisserij heeft grote schade toegebracht aan ons grootste natuurlijke stuk Nederland, de Waddenzee. Alles hierover op de site www.wildekokkels.nl. Waarom moeten mensen die door hun werk / hobby / specialisatie op een bepaald gebied de juiste conclusies kunnen trekken voor een beleid, zolang roepen voor de minderwetenden gaan luisteren? Na twintig jaar roepen van Waddenzeebeschermers gaan (misschien / hopelijk) de beleidsmakers luisteren.

Wat heeft dat nu met De Zeevang te maken?

Na onze novembertelling is weer eens duidelijk geworden wat voor een grote vogelrijkdom in het Zeevanggebied bivakkeert. Niet minder dan 80.000 vogels konden op 16 november 2003 door de vogelwerkgroepsleden worden geteld.

Door 14 mensen werden in groepjes van 2/3 man per deelgebied, in het gehele Zeevang gebied tussen Oudendijk en Edam de vogels geteld. Ruim zestig soorten waaronder één **GROTE ZILVERREIGER** en 7.000 **GOUDPLEVIEREN**. Het Zeevanggebied staat voor ingrijpende veranderingen komende jaren. De landbouw moet concurrerend zijn en economisch werken. Het Zeevanggebied is hiervoor niet optimaal.

Daarom zijn er voorstellen voor waterpeilverlagingen in het gebied. Hierdoor heeft de melkveehouderij meer kans om stand te houden op Europees niveau. Het historisch slotenpatroon met zijn honderden brede maar ook smalle sloten en weilanden met greppelstructuur is voor de moderne veehouderij niet optimaal. Het is lang niet zeker of dit unieke landschapstype de komende herinrichting gaat doorstaan.

Voor de natuurwaarde van het gebied is het waterrijke element in het gebied van grote waarde. De greppelstructuur met hoge waterstand is het landschap waar die 80.000 vogels naar toe zijn gekomen, omdat het voor hen een goed leefgebied is. Waar water is zijn vogels.

De Zeevang is een kant-en-klaar wetland waar aan niets veranderd hoeft te worden. Het enige wat nodig is, is bescherming.

Helaas is er nog altijd geen wettelijke bescherming. De aanwijzing tot wetland ligt in handen van beleidsmakers in Den Haag.

Wat zal het gaan worden: Yes or No ???

Tellingen

De vogelwerkgroep telt dit jaar voor het vierde achtereenvolgende winterhalfjaar maandelijks de vogelaantallen in "De Zeevang".

In de herfst van 2001 is een aanvang gemaakt met het systematisch tellen van alle vogels in het open poldergebied van "De Zeevang". Aanleiding hiervoor is geweest: de vraag van Vogelbescherming Nederland naar gegevens over het

voorkomen van vogels in "De Zeevang". Om het gebied als vogelrichtlijngebied aan te wijzen, zijn gegevens over vogelaantallen van groot belang. Het is al lang bekend dat het Zeevanggebied zeer veel vogels herbergt in zowel zomer als winterhalfjaar. Er waren echter niet voldoende telgegevens uit het gebied voorhanden. De KNNV vogelwerkgroep heeft hierom vanaf november 2001 telwerk uitgevoerd. Na dit lopend telseizoen zijn gegevens vergaard van vier winterhalfjaren. Het telgebied omvat De Polder Zeevang, Polder Beetskoog, Grote en Kleine Koogpolder, Schardammerkoog, Riet-, Floris- en Oosterkoog. Totaal 4.300 hectare.

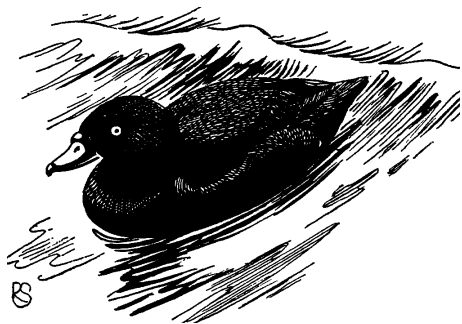
Ben Pronk

naam	Totaal 2000 17-nov aantal	Totaal 2001 17-nov aantal	Totaal 2002 15-nov aantal	Totaal 2003 16-nov aantal
Dodaar		2		
Fuut	14		6	5
Dikbekfuut				
Aalscholver	13	54	35	64
Koereiger				
Kleine zilverreiger				
Grote zilverreiger				1
Blauwe Reiger	68	98	89	120
Lepelaar				
Knobbelzwaan	485	669	424	510
Zwarte zwaan	1		2	
Kleine zwaan	24	150	81	64
Wilde zwaan				4
Rietgans		11		
Kleine rietgans				323
Kolgans	280	564	1.629	3.714
Grauwe gans	1	1.180	208	956
Soepgans	23	66	146	71
Indische gans				
Canadese gans (kl)				
Brandgans	386			
Rotgans	1			
Nijlgans	5	12	22	9
Casarca				1
Bergeend	16	84	19	11
Smient	26.143	36.009	27.333	55.527
Krakeend		26	15	37
Wintertaling	41	344	299	117
Wilde Eend	1.084	1.857	905	745
Soepeend	4	137	190	71
Pijlstaart	1			2
Zomertaling				
Slobeend	23	26	25	23
Tafeleend	4	8	10	25
Kuifeend	32	20	58	62
Brilduiker				7
Nonnetje		1		3
Grote zaagbek	2	15	13	9
Middelste zaagbek				
Bruine kiekendief				
Blauwe kiekendief				
Havik	1	2		
Sperwer	1	4	1	3
Buizerd	8	12	30	35
Ruigpootbuizerd				
Torenvalk	7	6	16	19
Smeleken			1	
Slechtvalk	1	1	3	1
Fazant		1	9	1
Wateraai	1		1	

naam	Totaal 2000 17-nov aantal	Totaal 2001 17-nov aantal	Totaal 2002 15-nov aantal	Totaal 2003 16-nov aantal
Waterhoen	7	79	33	38
Meerkoet	1.090	1.264	650	1.242
Scholekster	9		8	
Bontbekplevier				
Goudplevier	7.218	6.670	13.443	7.370
Kievit	10.312	18.170	19.985	10.012
Kleine strandloper				
Bonte strandloper			22	
Kemphaan	21		180	
Watersnip	60	59	37	28
Grutto				
IJlandse grutto				
Wulp	425	532	69	90
Zwarte ruiter			4	
Tureluur			1	
Groenpootruiter				
Kokmeeuw	3.156	2.432	647	777
Stormmeeuw	587	1.689	158	275
Kleine mantelmeeuw	1	2		
Zilvermeeuw	7	43	10	9
Grote mantelmeeuw	3	2	1	3
Holenduif	20		34	2
Houtduif	6	8	17	39
Turkse tortel		25	8	19
IJsvogel		1		
Grote bonte specht				
Veldleeuwerik	5		7	12
Boerenzwaluw				
Graspieper	1		6	2
Waterpieper			1	1
Gele Kwikstaart				
Witte Kwikstaart		1		
Rouwkwikstaart				
Merel				19
Kramsvogel	349	394	16	40
Koperwiek	44	121	3	1
Grote lijster				
Baardmanetje				
Spreeuw	2.600	1.717	5.293	1.222
Ekster	23	33	52	58
Kauw	126	159	48	130
Zwarte Kraai	96	111	130	128
Roek				
Keep				33
Vink				44
Putter				
Huismus				13
Ringmus				20
Rietgors				
Totaal	54.836	74.871	72.433	84.167
Aantal Soorten	51	48	54	75

Waarnemingen

Het jaar loopt bijna ten einde en het wordt weer tijd om de balans op te maken. Het Egelproject dat we dit jaar hadden opgestart heeft 87 **EGELS** opgeleverd in 75 meldingen. In 35 keer van de meldingen betrof het een waarneming van een levende **EGEL**. De laatste 2 waarnemingen zijn gedaan op 27 november. In Zwaag lag een dode **EGEL** op de weg en bij mij thuis langs de sloot liep een levend exemplaar. Een andere late waarneming betrof er een van Freek Musman. Hij had op 27 november ook nog een zonnende **ARGUSVLINDER** bij de Hulk.

De oogst van Freek bij zijn telpunt bij De Nek is weer zeer divers.

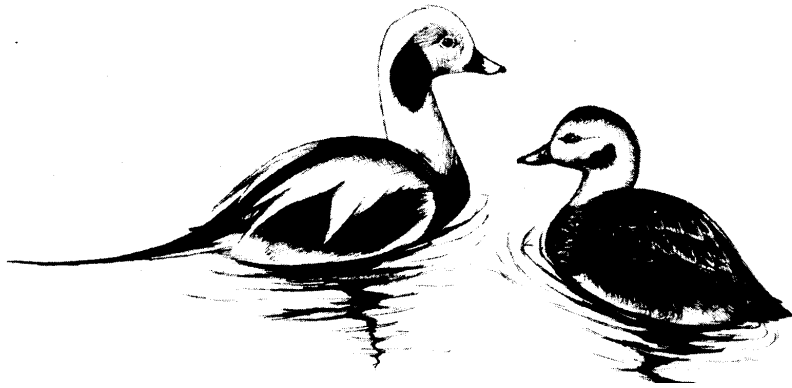
Op 19 september vloog er een **DUINPIEPER** langs gevolgd door een **DRIETEENSTRANDLOPER** op de 21ste. Tweemaal kwam er een **VISAREND** langs zeilen. Eén keer op 23 en een keer op 30 september. **KLAPEKSTERS** waren te zien op 26 september en op 1 oktober. Een **VELDUIL** vloog langs en wel op 8 oktober en de **GRAUWE FRANJEPOOT** die

hij zag op 10 oktober heeft een week rondgehangen bij De Nek. Op 13 oktober vlogen 2 **GROTE STERNS** langs en na twee jaar wachten had Freek eindelijk weer eens een **BONTE KRAAI** in zijn kijker. Een **IJSGORS** op trek vloog langs op 29 oktober.

Dat de **KLEINE ZWANEN** bij aankomst in ons gebied altijd eerst het baaitje bij Schellinkhout uitkiezen blijkt weer uit het feit dat Freek er op 7 november 121 telde op het water.

Een 3 **GEELGORZEN** lieten zich zien op 6 november evenals een **STRANDLEEUWERIK**. Een **KLEINE ZILVERREIGER** kwam langs op 10 november en op de 17de vlogen er 30 **SNEEUWGORZEN** langs samen met 3 **FRATERS** en een **ROODBORSTTAPUIT**. Twee late **GRUTTO's** waren er op de verjaardag van Sinterklaas en op 9 december zag Freek nog 11 **SNEEUWGORZEN** passeren. In de Risdammerhout trof hij nog 2 **ZWARTE MEZEN** op 3 november en op 7 november stuitte hij op een **ROODHALSFUUT** in het park aan de Schellinkhouterdijk.

Ook Kees Schoon heeft het een en ander gezien. Op 21 september landde er bijna een **KOLIBRIEVLINDER** op zijn shirt in de Vooroever. 18 oktober was de dag dat 2 **STEENUILEN** zijn dak gebruikten als spreekstoel. Op 26 oktober telde hij 24 **KLEINE ZWANEN**, rustend in het IJsselmeer bij de Nek en 63 **KLEINE ZWANEN**, rustend in het IJsselmeer bij Venhuizen. De zwanen hebben enkele weken lang op beide plekken gebivakkeerd. Op 26 oktober had hij de eer 2 **PESTVOGELS** in zijn tuin te hebben die naar elkaar aan het roepen waren op 5 meter afstand. En op 9 november zat er een **VUURGODHAANTJE** tussen de **GODHAANTJES** in zijn tuin.

Ook Ad Robeek heeft niet stil gezeten.

In de Vooroever zag hij op 19 oktober 9 **IJSLANDSE GRUTTO's** en op 21 oktober 3 **KLEINE ZWANEN**. Op dezelfde dag telde hij ter plaatse 320 **BRILDUIKERS** en een **ROODBORSTTAPUIT**.

Op 1 november vloog er een **ZWARTE STERN** rond en op de 7de van dezelfde maand zaten er 70 **RIETGANZEN**. De dag erna nam Ad 4 **GROTE ZEE-EENDEN** waar in de Vooroever gevolgd door 4 **ZWARTE ZEE-EENDEN** op de 9de. Op deze dag zaten er ook 2 **BOOMLEEUWERIKEN** in het gebied.

De Lutjebroekerweel leverde op 26 oktober 5 **KEPEN** op, gevolgd op 7 november door een **RUIGPOOTBUIZERD** en op 19 november door een **HAVIK**, 4 **DWERMEEUWEN** en 2 **PATRIJZEN**. Vanuit zijn huis in Lutjebroek nam Ad een **DRAAIHALS** waar op 25 oktober en op 13 november zag hij een **SCANDINAVISCH TJIJTJAF**. 24 **KLEINE ZWANEN** werden waargenomen bij De Nek op 26 oktober met later op de dag nog eens 62 bij Bovenkarspel. De laatste melding van Ad zijn 4 **PESTVOGELS** in het Wervershoofpark op 7 november.

Naast deze waarnemingen zijn er natuurlijk ook andere leuke dingen waargenomen.

Op 1 november zat er een **PESTVOGEL** in Twisk. Een **GROENE SPECHT** werd op 21 oktober gezien in het Julianapark en op 31 oktober zat er een in Blokker.

IJSVOGELS werden gezien op 23 oktober in het Julianapark en op 28 oktober in De Nek. De Nek leverde op 20 november 10 **BAARDMEZEN** op. 3 **KEPEN** werden gezien op 8 oktober in Wognum en 5 exemplaren werden waargenomen in Hoogwoud op 10 oktober. Op 10 december werden er bij Gemaal Lely (dat is echt op de grens van ons gebied) 2 **PONTISCHE MEEUWEN** waargenomen.

Het laatste wat ik doorkreeg is een **GROTE ZILVERREIGER** in de Molenplas. Het beest zit daar al enkele weken. Ben Pronk zag hem op 6 december toen hij daar de **WULPEN** aan het tellen was die deze plas als slaappleaats gebruiken. Het waren er toen 420.

Jan-Pieter de Krijger

Waarnemingen

Vooroever & Lutjebroeker Weel

september t/m december 2003

Ad Roobeek

soort	maximum aantal	van	t/m	locatie
Kuifduiker	10	7 september		De Vooroever
Grote zilverreiger	1	20 september	21 september	De Vooroever
Kleine zilverreiger	1	7 december	14 december	De Vooroever
Kleine zwaan	94	7 december		De Vooroever
Kleine zwaan	80	9 december		Lutjebroeker Weel
Grauwe gans	850	15 november		De Vooroever
Kleine rietgans	40	30 november		De Vooroever
IJseend	1	7 december		De Vooroever
Zwarte zee-eend	8	9 november		De Vooroever
Grote zee-eend	4	8 november		De Vooroever
Middelste zaagbek	2	19 november		De Vooroever
Nonnetje	4	7 december		De Vooroever
Blauwe kiekendief	3	7 december		De Vooroever
Ruigpootbuizerd	1	7 november		Lutjebroeker Weel
Slechtvalk	1	7 december		De Vooroever
Kluut	180	1 november		De Vooroever
Kievit	6.500	25 november		De Vooroever
Kemphaan	280	30 november		De Vooroever
IJslandse grutto	9	19 oktober		De Vooroever
Groenpootruiter	1	1 november		De Vooroever
Bokje	1	30 november		De Vooroever
Dwergmeeuw	10	25 november		De Vooroever
Zwarte Stern	1	1 november		De Vooroever
IJsvogel	1	9 december		Park Lutjebroek
Draaihals	1	25 oktober		Lutjebroek
Boomleeuwerik	2	9 november	15 november	De Vooroever
Roodborsttapuit	1	21 oktober		De Vooroever
Scandinavische tjiftjaf	1	13 november		Lutjebroek
Spreeuw	32.000	9 december		Lutjebroeker Weel
Barmsijs	10	4 december		Hoogkarspel
	laatste			
Citroenvlinder	1	4 november		Grootebroek
Atalanta	1	21 oktober		De Vooroever
Oranje luzernevlinder	4	19 oktober		Lutjebroek
Vleermuis	1	6 november		Lutjebroek

Bestuur

- Voorzitter** : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
☎ (0229) 23 05 24, e-mail: mkleij@hetnet.nl
- Secretaris** : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
☎ (0229) 24 95 46, e-mail: hoorn@knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
☎ (0229) 23 97 24, e-mail: profparelhoen@quicknet.nl
- Penningm. & Ledenadm.** : A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 20 88,
e-mail: s.m.roobeek-vergeer@hetnet.nl, Postgiro: 3553986
- Leden** : A.L. ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloesterhorst@wanadoo.nl
C.J.P. Schoon, Lekerweg 37, 1608 MB Wijdenes,
☎ 06 - 55 10 15 11, e-mail: cjp.schoon@quicknet.nl
C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn,
☎ (0229) 23 19 10, e-mail: cor.vdvelden@wxns.nl
E. de Vroome, Veenrug 37, 1687 WN Wognum,
☎ (0229) 57 10 78, e-mail: e.en.c.de.vroome@wanadoo.nl
- Erevoorzitter** : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hetnet.nl

Coördinatoren

- Plantenwerkgroep**: Willy Mantel, Schout 57, 1625 BR Hoorn, ☎ (0229) 23 05 91
- Vogelwerkgroep** : Ko van Gent, Berkenweide 13, 1647 BG Berkhout,
☎ (0229) 24 58 85, e-mail: ko-wil@zonnet.nl
- Vlinderwerkgroep** : Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
☎ (0229) 24 95 46, e-mail: hoorn@knnv.nl

AANMELDINGSFORMULIER – S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 23,40 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 29,65 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam:

geboortejaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

specialiteiten of interesse:

naam huisgenoot :

geboortejaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (6x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

**Het landelijk bureau is gevestigd in Utrecht.
Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht, ☎ 030-2314797**

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts € 23,40 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

DRUKWERK

PTT Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV

A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 20 88